

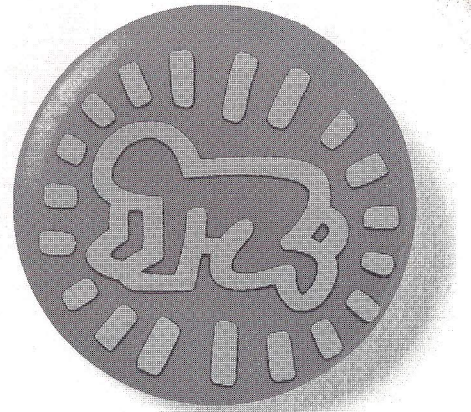
De fascinerende wereld van Keith Haring

In 1997 werd in het Whitney Museum of American Art in New York een grote overzichtstentoonstelling van Keith Haring's tekeningen, schilderijen en ruimtelijke werk georganiseerd. Van de lijvige catalogus die bij deze tentoonstelling hoorde is sinds enige tijd een Nederlandse vertaling beschikbaar. Het boek geeft een boeiend overzicht van Haring's fascinerende wereld die wordt bevolkt door Disney-iconen en herkenbare figuren en gebaren. Wat opvalt bij het doorkijken van dit boek is dat Haring's homosexualiteit als een rode draad door het werk heenloopt.

Het gebeurt niet vaak dat een kunstenaar nog tijdens zijn leven de populariteit bereikt die de Amerikaan Keith Haring bezat. In zijn korte, abrupt afgelopen carrière verspreidde zijn bekendheid zich in snel tempo over de hele wereld. Haring's kunst bleef niet beperkt tot het bereik van galerieën, musea en particuliere collecties, maar drong door tot de massamedia en verscheen miljoenen keren op T-shirts, posters, ansichtkaarten, agenda's, enzovoort. Keith Haring heeft in zijn eentje het gezicht van de beeldende kunst in de jaren tachtig bepaald.

Haring groeide op in Kutztown, Pennsylvania als oudste van vier kinderen. Zijn vader stimuleerde Keith om te tekenen. Zij tekenden beelden na uit strips en illustraties uit boeken. In de bibliotheek van het Pittsburgh Arts and Crafts Centre en het Carnegie Instituut kwam Haring in contact met de grote kunst van bijvoorbeeld Paul Klee, Jackson Pollock en Pierre Alechinsky. Op twintigjarige leeftijd, kort voordat hij verhuisde naar New York, had hij in Pittsburgh zijn eerste expositie. Toen al had hij een eigen stijl. De sterke ronde vormen en brede contouren ontleende hij aan het stripverhaal. Hij wilde altijd al kunst maken die door iedereen, ook

door kinderen, kon worden begrepen. Haring had de tijdgeest mee. New Yorkse kunstenaars hadden zich afgekeerd van het galeriecircuit en gingen de straat op. De straat werd ook Haring's werkterrein. Zijn kunst maakte hij op muren, op affiches en hij maakte kennis met de jongens die graffiti maakten op muren en metro's. Hij hield zich ook bezig met het vervaardigen van affiches die hij opbouwde door stukken van krantenkoppen uit te knippen en te herschikken. Ongetwijfeld werd hij hiertoe geïnspireerd na een eerste ontmoeting in 1978 met William Burroughs en Brian

Gysin, die deze cut-up-techniek als literair stijlmiddel hadden ontwikkeld.

OPEENGESTAPELDE MENSEN

Niet alleen de straat, maar ook een aantal clubs in de East Village werden het werkterrein van Haring en andere jonge kunstenaars. Haring zou zich voor een van deze clubs, Club 57, actief gaan bezighouden met het organiseren van happenings en tentoonstellingen. In de periode 1980-1981 begon Haring met het beschilderen van de grote zwarte panelen naast de reclameposters in de metro. De stripachtige werken lieten Haring's iconen zien van Mickey Mouse, blaffende honden, baby's, ruimteschepen en opeengestapelde mensen en zagen er vaak strip-achtig uit.

In dezelfde tijd had hij zijn eerste exposities in de New Yorkse galeries. Van de straat verhuisde het werk van mensen als Keith Haring en Jean-Michel Basquiat weer naar de officiële tentoonstellingswereld. Haring nam deel aan belangrijke overzichtstentoonstellingen, waarvan de Times Square Show in 1980 de meest spraakmakende was. Hij vond een galeriehouder bereid om zijn werk te exposeren en in 1982 bij zijn eerste tentoonstelling in galerie Shafrazi in Soho toonde hij grote vinyldoeken met onder meer stralende baby's, smurfen, vallende mensen, vliegende dobbelstenen en Mickey Mouse die een stralende penis vasthoudt. In Haring's doeken werden hoge en lage kunst, oost en west, antiek en modern verenigd.

De invloed van het stripverhaal is evident, maar ook is in zijn werk de invloed terug te vinden van oosterse kalligrafie en Japanse prentkunst. Behalve vinyldoeken exposeerde Haring ook tekeningen die sterk aan stripverhalen doen denken. Het zijn fascinerende werken met afdalende ruimteschepen,

geboortes, alien abductions, erecties, sodomie en geweld.

HEDONISME

Na deze expositie groeide Keith Haring's populariteit in een razend tempo. Hij ging deel uitmaken van de New Yorkse culturele jetset, die aan het begin van de jaren tachtig het hedonisme aanhing. Het was de tijd van Studio 54 en grote feesten waarop beroemdheden uit de wereld van muziek, kunst en royalty gezien wilden worden. Op foto's in het overzichtsboek van zijn werk is Keith Haring te zien met beroemdheden als Madonna, Grace Jones, William Burroughs, Andy Warhol, Jean Tinguely en de hoogheden Caroline van Monaco en prinses Gloria von Turn und Taxis.

Haring was een muziekliefhebber en regelmatige bezoeken aan de Paradise Garage hoorden bij zijn levensstijl. Voor Haring was uitgaan in deze homodisco meer dan amusement. Hij omschreef het als "in sterke mate een spirituele gemeenschapservaring". De vrolijke dansende figuurtjes op veel van zijn doeken vinden hun basis in de house- en hiphopcultuur waarvan Haring de geboorte meemaakte.

Keith Haring was typisch een vertegenwoordiger van de verloren generatie. Alhoewel hij te jong was om de veranderingen van de jaren zestig bewust mee te maken, kreeg hij er toch iets van mee. Hij beschouwde zich tot halverwege de jaren zeventig als een hippie, gebruikte LSD en ging naar een concert van de Grateful Dead op zijn zeventiende. Haring was een groot bewonderaar van Andy Warhol maar moest weinig hebben van de minimal en conceptual art uit hetzelfde tijdperk.

Haring ging verder waar Andy Warhol gestopt was. Hij bracht niet alleen de popcultuur naar de kunst, maar bracht de kunst

ook weer terug naar de straat. Zijn aan de populaire cultuur ontleende beeldtaal ging er op zijn beurt weer deel van uit maken. Hij bracht het figuratieve weer terug in de kunst en werd door een breed publiek begrepen, ook door kinderen. Waar hij ook was op de wereld, altijd probeerde Keith Haring een workshop te organiseren met de kinderen uit de straat en betrok op die manier de kinderen bij zijn werkwijze, zijn manier van schilderen en ontwerpen.

COMMERCIEEL

Alhoewel Haring ook de meest gruwelijke Jeroen Bosch-achtige taferelen heeft getekend werden zijn kindertekeningen populair. De aangename, vriendelijke beelden waren populair en commercieel. Haring begreep dit ook en hij liet zijn werk afbeelden op T-shirts, posters enzovoort. In 1976 opende hij in New York de Popshop, waar al dit soort artikelen werden verkocht. Critici verweten Keith Haring dat hij commercieel was geworden. Helemaal ongelijk hadden zij hier niet in, maar ze vergaten dat Keith Haring niet wilde dat zijn werk alleen aan de muren van een selectief publiek zou hangen. Hij wilde dat zijn kunst binnen ieders bereik zou zijn. Mede daarom is zijn werk niet vergeten en nog altijd populair. Haring's doeken, objecten en muurschilderingen zijn zinnelijk, erotisch en er wordt vrolijk op gemasturbeerd, gecopuleerd, gedanst en bewogen. Hoewel op het eerste gezicht vrolijkheid de boventoon voert schilderde Haring ook taferelen die verwij-

zen naar Jeroen Bosch of de wereld die William Burroughs in zijn boeken beschrijft. Het duidelijkst komt dit naar voren in de zeefdrukken en etsen die Haring in 1988 en 1989 maakte bij teksten van deze schrijver. Keith Haring stierf in 1990 op 31-jarige leeftijd aan aids. De wetenschap dat hij ziek was dreef hem ertoe om zijn meest ambitieuze werk tot dan toe te maken: grote schilderijen waarin de woede over zijn naderende dood vaak werd weerspiegeld. Keith Haring heeft niet alleen een belangrijk stempel gedrukt op de kunst van de jaren tachtig, hij zal de geschiedenis ingaan als een van de belangrijkste kunstenaars van na de tweede wereldoorlog. Dat maakt deze uitgave wel duidelijk.

HANS POLS

c K. Haring (296 pagina's, gebonden met stofomslag) is een uitgave van Librero en kost f69,90

ISBN 90-5764-029-5

LA STRADA

CULINAIR CAFÉ

Maandagavonden MSTRY MNDAY
- speciale - culinaire - avonden -
di t/m do 16.00 - 00.00; vr t/m zo 12.00 - 01.00
lunch en diner

N.Z. VOORBURG WAL 93 1012 RE AMSTERDAM
020 - 6250276

Damrak 54 - Amsterdam - Tel. 020 - 6226012

SAUNA DAMRAK

Finse sauna's
Stoombad
Hot whirlpool
Rustruimten
Dakterras

Zonnebank (snelbruiner)
Gezichtssnelbruiner
Massage (op afspraak)
Privé sauna

Openingstijden: maandag t/m vrijdag 10.00 - 23.00 uur (heren)
zaterdag & zondag 12.00 - 20.00 uur (gemengd)